

Zuzenbide Piriniarra Bizkaian, nortasuna eta etorkizuna

Zer ikasi dezakegu nazio piriniarren usadiozko antolatzekeo moduetatik, XXI. mendean gizarte egonkorragoak, bateratuagoak eta demokratikoagoak eraikitzeko? Zer gelditzen da gaur egun kultura horretatik Bizkaian?

Ira. 11 - Ira. 12 2026

Kod. D20-26

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2026

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Ira. 11 - Ira. 12 2026

Kokalekua

Bizkaia Aretoa-EHU

Hizkuntzak

Euskara Gaztelera

Balio akademikoa

- ordu

Webgunea

<http://www.nabarralde.eus>

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Azalpena

Globalizazioak markatutako garai nahasi hauetan, gure erabakitzeko gaitasuna galtzen ari garen sentrazioak burujabetza, nortasuna, demokrazia edo askatasuna bezalako kontzeptu klasikoak birdefinitzeko beharra mahai gainean jartzen ari da.

Egia esanda, XIX. mendera arte nazio piriniarrek eta, bereziki, euskal herriak beren baliabide-iturri nagusiaren jabe ziren, lurraren jabe alegia, "komunalen" edo "herri lurren" bitartez; beren kontuei buruz erabakitzen zuten modu loteslean beren batzarretan -elizateak, Bizkaian-; eta ekarpen pertsonala erabiltzen zuten -auzolana-, diru ekarpenaren orde, komunitateari beren ekarpena egiterakoan. Modu mugatuan bada ere, gizartea antolatzeke modu horiek, "Zuzenbide Piriniarra" deituko ditugunak, Foruetan agertzen ziren, gutxienez Erdi Arotik aurrera euskal erakundeetan indarrean egon ziren legediak, alegia.

Zer geratzen zaigu berezko eta usadiozko antolaketa horretatik Bizkaian? Nolako harremana du beste euskal eskualdeekin? 2026an 500 urte betetzen ditu "Bizkaiko Foru Berria" k... baina, zer zegoen haren aurretik? Nolakoa izan zen, aurrerantzean, bi eredu arteko harremana? Azken finean, zer irakaspen eta ekarpen positibo atera ditzakegu gizartea antolatzeke eredu horietatik gure egungo gizarteentzat?

Gaiarekiko lehen hurbilketa gisa, eta gaia agortu gabe, Bizkaian Zuzenbide Piriniarraz geratzen zaiguna hobeto ezagutzen saiatuko gara.

Helburuak

Bizkaian Zuzenbide Piriniarra, euskal herriaren ohiturazko antolaketa, ezagutarazi, beste leku batzuetan baino indar gutxiago baitu.

Indarrean dauden edo desagertu berriak diren adierazpen batzuk aztertzea.

Adierazpen horiek Euskal Herriko beste eskualde batzuetan dauden horiekin lotzea.

Antolaketa-modu horien eta indarrean dauden edo egon diren lege-esparruen arteko harreman konplexuari buruz hausnartzea, iraganean eta orain ere.

Antolaketa-modu tradizional horietatik, gaurko nahiz etorkizunerako, zer ekarpen positibo atera ditzakegun eztabaidatzea.

Programa

2026-09-11

09:00 - 09:15	Erregistroa
09:15 - 09:30	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Iñigo González Ruiz de Larramendi Nabarralde Fundazioa - ZuzendariaHizkuntza: español
09:30 - 10:30	“Los seles y la propiedad comunal de los montes en Bizkaia” Arantza Gogeochea Arrien Bilboko Hezkuntza Fakultatea (EHU) - EHUko irakasle titularra. Ikertzailea 1985-2014 aldianHizkuntza: español
10:30 - 11:30	“Las anteiglesias en Bizkaia. La junta de Ruzabal.” José Ignacio Salazar Arechalde Santurtziko udala - Santurtziko Udaleko idazkaria (erretiratua)Hizkuntza: español
11:30 - 12:00	Atsedena
12:00 - 13:00	“La explotación del hierro en Bizkaia y la propiedad comunal” Rafael Ignacio Uriarte Ayo Ekonomia eta Enpresa Fakultatea (Sarriko) EHU - Historia eta Erakunde Ekonomikoetan katedradunaHizkuntza: español
13:00 - 13:30	Sintesia
13:30 - 17:00	Atsedena
17:00 - 19:00	ACTIVIDAD-VISITA GUIADA: Explotación minera tradicional en Encartaciones (Trueba Zentroa)

2026-09-12

09:00 - 09:15	Erregistroa
09:15 - 09:30	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Xabier Renteria Uriarte Ekonomia eta Enpresa fakultate, EHU - Munduko Ekonomia eta Kudeaketan irakasleaHizkuntza: español
09:30 - 10:30	“Zuzenbide Piriniarra eta Foruak Euskal Herrian “ Xabier Irujo Ametzaga Nevada unibertsitatea, Reno - Euskal Ikasketen Zentroko zuzendariaHizkuntza: euskara
10:30 - 11:30	“Tensiones, uniones y desuniones de los territorios forales bajo la Corona española (1644-1800)” Alberto Angulo Morales Letren Fakultatea (EHU) - Historia Modernoko irakasleaHizkuntza: español

11:30 - 12:00	Atsedena
12:00 - 13:00	<p>Mahai ingurua: “1526-2026, Bizkaiko Foru Berriaren bostgarren mendeurrena. Lurralde foruak, bertako antolakuntzaren bermea edo asimilazioa? (euskaraz)”</p> <p>Xabier Renteria Uriarte Ekonomia eta Enpresa fakultate, EHU - Munduko Ekonomia eta Kudeaketan irakasleaHizkuntza: español</p> <p>Aitzol Altuna Enzunza Mapfre - Ekonomialaria. Formazio arduraduna. Historia eta ohituren ikertzaileaHizkuntza: español</p> <p>Jasone Mitxeltorena Ozkaritz Zubietako udala - Kazetaria. Auzolanaren ikertzaileaHizkuntza: español</p>
13:00 - 13:30	<p>“Dinamica participativa“</p> <p>Iñigo González Ruiz de Larramendi Nabarralde Fundazioa - ZuzendariaHizkuntza: español</p>
13:30 - 13:45	<p>Itxiera</p> <p>Iñigo González Ruiz de Larramendi Nabarralde Fundazioa - ZuzendariaHizkuntza: español</p>

Zuzendaritza

Xabier Renteria Uriarte

EHU

Iñigo González Ruiz de Larramendi

Irakasleak

Aitzol Altuna Enzunza

Alberto Angulo Morales

Arantza Gogeochea Arrien

Iñigo González Ruiz de Larramendi

Xabier Irujo Ametzaga

University of Nevada, Reno

Xabier Irujo (Caracas, 1967) Nevadako Unibertsitateko Center for Basque Studies-eko zuzendaria eta Genozidio Ikerketetako katedraduna da. Liverpooleko Unibertsitateko Manuel Irujo katedrako lehen ikertzaile gonbidatua, irakasle bisitari ibili da Massachusetts Amherst Unibertsitateko W. Douglass zein Boiseko Estatu Unibertsitateko E. Garmendia katedretan. Filologian, historian eta filosofian lizentziatua, doktorea da bai historian, bai filosofian. Hizlari aritutakoa da ia ehun unibertsitate, instituzio nahiz zentro kulturaletan noiz Ameriketan, noiz Europa mailan. Sei argitaletxe akademiko amerikar zein europarren batzorde zientifikoko kide da. Hogei liburutik gora eta artikulu ugari argitaratu ditu. Nazioarteko sari eta aitortzak jaso ditu. Euskal Herriko historia eta politika ditu azterkizun nagusi, beti ere, Genozidio Ikasketen argitan, sarraski fisiko eta kulturaletan sakonduz. Hamabost urte daramatza Gernikako bonbardaketa ikertzen, dokumentazio historikoa bilduz, tartean, Gernikako Dokumentazio Zentroarekin elkarlanean. Aipatzekoak dira Gernika: Genealogy of a Lie (Sussex, 2019); The Bombing of Gernika (Center for BS Press, 2018); Gernika. 26 de abril de 1937 (Crítica, 2017); Historia jurídica de la lengua vasca (HAEE, 2015).

Jasone Mitxelorena Ozkaritz

Xabier Renteria Uriarte

EHU

José Ignacio Salazar Arechalde

Historiako doktorea Bartzelonako Unibertsitate Autonomoan (1985). EHUko Historia eta Erakunde Ekonomikoetako katedraduna (1995-2019). Gaur egun, EHUko Politika Publikoen eta Historia Ekonomikoaren Departamentuko ohorezko irakaslea da. State University of New York-eko Fernand Brauel Center-ean Binghamton Bisiting Research, 1991/1992 ikasturtean, eta Visiting Scholar University of Idahon, Moscow (Forestry), 1998an. Ikerketa, hasiera batean, Erregimen Zaharreko euskal ekonomiaren esparruan garatu dut, batez ere industria siderurgikoaren, meatzaritzaren eta baso-ustiapenaren garapenean. Ondoren, Espainiako gaur egungo erretxina-industriaren eta XIX. eta XX. mendeetan Euskal Herrian egindako basoberritzeen gaiak landu ditut. Berrikiago, atun-industria (erauzketa eta kontserbagintza) modernizatzeko prozesua ikertu dut.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2026-09-11 ARTE
Orokorra	87,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	74,00 EUR
Matrikula exentzia	61,00 EUR
Gazte tarifa	25,00 EUR
Ikastaroak guztiontzat	74,00 EUR
Elkar	74,00 EUR
Euskaltegi edo autoikaskuntzarako zentro homologatutako kide	74,00 EUR

Kokalekua

Bizkaia Aretoa-EHU

Abandoibarra etorbidea. 48009 Bilbo

Bizkaia